

Příloha k protokolu o SZZ č.....
Vysoká škola: PF JU Čes.Budějovice
Katedra:anglistiky
Datum odevzdání posudku diplomové práce:
19.5.2008

Diplomant: Dita Salabová

Aprobace: ČJ-AJ/ZŠ

~~Recenzent*)~~
Vedoucí*) diplomové práce
PhDr.Vladislav Smolka,Ph.D.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Ráz a vázání u českých mluvčích angličtiny (Glottal stop and Linking in Czech English)

(téma)

Autorka se v česky psané práci zabývá jevy, kterým je ve výuce angličtiny v České republice věnována minimální pozornost, neboť v řadě případů jsou mylně pokládány za okrajové a nedůležité. Zejména u pokročilejších českých mluvčích angličtiny je ovšem jejich nedostatečné zvládnutí jasným signálem „nerodilosti“, ačkoli v mnoha jiných oblastech (slovní zásoba, škála gramatických struktur, stylistická přiměřenost, atd.) může projev takovýchto mluvčích působit poměrně přirozeně.

Vzhledem k tomu, že odlišnosti českých mluvčích angličtiny oproti rodilým jsou do značné míry způsobeny transferem z mateřského jazyka, je úvod diplomové práce věnován srovnání obou jazyků. Ač se na první pohled zdá, že genealogické či morfologické rozdíly nesouvisejí nutně se zkoumanou oblastí, je rozsah těchto pasáží skutečně minimální a vytváří pouhý rámec pro zevrubnější srovnání obou jazyků ve zvukovém plánu. Dále se autorka věnuje popisu činnosti artikulátorů, zejména hlasivek, a jejich roli při realizaci zkoumaných jevů, rozlišení dialektů angličtiny na rhotické a nerhotické a vlivu této skutečnosti na distribuci tzv. „linking r“. Další pasáže práce pojednávají o rázu v obou jazycích, o problematice vázání a užití vazebných hlásek v angličtině. Teoretická část, podepřená odkazy na odbornou literaturu, tak tvoří nezbytné východisko pro klíčovou část diplomové práce, tedy pro vlastní výzkum a jeho vyhodnocení.

Praktický výzkum je založen na nahrávkách 25 mluvčích (20 Čechů na čtyřech stupních pokročilosti a referenční skupiny 5 rodilých mluvčích). V úvodu této části autorka popisuje zvolenou metodiku, výběr textů i respondentů. Následují výsledky přehledně prezentované pomocí tabulek a grafů doplněné autorčiným komentářem. Zásadním zjištěním je, že se stoupající pokročilostí respondentů stoupá i úroveň zvládnutí zkoumaných jevů, t.j. ubývá užívání rázu a přibývá výskytů vázání, avšak nikoli rovnoměrně u všech respondentů a ne ve stejné míře u všech jevů. V závěru práce proto autorka uvádí příklady aktivit, jejichž užití ve výuce by mohlo napomoci lepšímu zvládnutí těchto jevů, čímž diplomovou práci obohacuje o metodickou dimenzi. Součástí práce jsou i přílohy zaměřené na srovnání dílčích rysů angličtiny a češtiny a mapky znázorňující geografické rozšíření rhotických a nerhotických dialektů angličtiny.

Na práci je třeba ocenit logickou a přehlednou strukturu a také to, že se autorka nezastírá potíže v průběhu výzkumu, tedy především obtížnost objektivní interpretace nahraného materiálu, kdy je bez pomoci speciální techniky problematické určit, zda se v nahrávce zkoumaný jev vyskytl či nikoliv. Tyto obtíže však odrážejí povahu jazyka – nevěrohodně by naopak působilo, kdyby autorka žádné těžkosti během výzkumu nezaznamenala. Realisticky proto působí i zjištěné rozpětí výsledků a to, že se autorka nevyhýbá uvedení výsledků, které jsou překvapivé a vykazují oscilace uvnitř jednotlivých skupin respondentů. Lze tedy jen litovat, že součástí diplomové práce nejsou původní zvukové nahrávky, které by mohly být se zjištěnými výsledky konfrontovány.

Vedle nesporných kvalit práce je ovšem v zájmu objektivity třeba uvést i dílčí nedostatky a prohřešky, jichž se jejich autorka dopustila.

K těm zásadnějším patří nejednotné užívání transkripčních znaků, a to i přesto, že autorka věnovala mezinárodní fonetické transkripci (IPA) celý oddíl. Bohužel už se v práci neobjevuje přetištěný soubor znaků užívaných pro angličtinu, ačkoli by tvořil logickou součást příloh. Vzniklé problémy jsou patrně dány interferencí různých systémů přepisu (Skaličková versus IPA) a také obtížemi spojenými s psaním transkripčních znaků na počítači a tedy jejich interferencí se standardními grafémy. Přesto by se tyto prohřešky neměly ve foneticky zaměřené práci vyskytnout (např. str. 12: znaky pro krátké o, dlouhé e, str. 25: znaky pro dvojhlásky, atd.). Transkripční nedostatky se ojediněle vyskytují i v přepisu českých příkladů, např. na str. 24 [evropy], kdy [y] není fonetický znak češtiny.

Větší pozornost mohla být věnována otázkám asimilace (str. 28) rozvedením odkazu na Roache. V češtině se asimilací rozumí především asimilace znělosti, k níž v angličtině dochází v omezené míře, a v níž je naopak běžnější asimilace artikulačního místa; podobně by mohl být přesněji popsán pojem *junction* (str. 27), byť třeba jen stručně tak, že sousední hlásky se ovlivňují výrazněji, jsou-li ve stejném slově, než když sousedí přes slovní hranici. Nejasně je rovněž formulován začátek posledního odstavce na str. 14.

Pokud jde o komentář k samohláskové délce v angličtině na str. 15, bylo by přesnější vyjádření, že délka samohlásek je v angličtině proměnlivá, závisí na přízvuku a na následném souhláskovém kontextu. Představa tří stupňů délky je určitým, byť funkčním, zjednodušením, měl by ovšem být odkaz na příslušný zdroj (pravděpodobně Skaličková).

Na str. 18 není přesný překlad pojmu „*narrow glottis*“ jako „rovná štěrbiná“, na str. 22 je nelogicky uvedeno, že ráz se řadí mezi neznělé hlásky proto, že se na jeho tvoření nepodílejí hlasivky (rozumí se tím, že nekmitají a nedochází tedy k fonaci). Na str. 36 v poznámce k jevu na pozici 60 je uvedeno, že se zde potenciálně může vyskytnout *linking r*, ač se jedná o *intrusive r*.

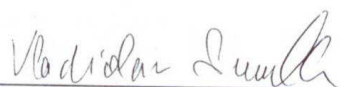
Občas se vyskytují jazykové chyby či překlady či ne zcela obratné formulace (uvádím jej en namátkou, s uvedením strany v závorce): *většina larynxu* (18), ... *tón hlasu, která je dána...* (18), ... *může dojít k různým pozicím hlasivek...* (18), *angličan* (24, poznámka pod čarou), *částečce* (28), *the Shah of Africa* – transkribováno je ovšem *the Shah of Persia* (30).

V anglickém abstraktu (4) je užito nesprávného slovosledu: *In the following part are analysed established features*, v jednom případě došlo k záměně slovesa substantivním tvarem (57) *What would you advice?*

Jakkoli tyto nedostatky poněkud zhoršují celkový dojem z jinak kvalitní práce, neovlivňují hodnotu provedeného výzkumu ani závěry vyplývající z jeho analýzy, a z tohoto důvodu tedy hodnotím celkově práci známkou **v ý b o r n ě**.

- výborně-

Návrh na klasifikaci diplomové práce:

podpis vedoucího diplomové práce

19.5.

V Českých Budějovicích dne 2008.....

Stupeň kvalifikace	v ý b o r n ě	velmi dobře	dobře	nevyhověl
--------------------	---------------	-------------	-------	-----------